

Baranyai Ilona

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

KÖNYVTÁRAK - PROBLÉMÁK

A XI. KERÜLET NÉGY VASASÜZEMÉBEN

Székelyháza,
1960. Aug. 2.

Osztályozás

027.1

Üzemi Könyvtár

"1960"

Sok könyvtár dolgozik szerte az országban azért, hogy a könyvek, az olvasás megszeretéseivel segítsék a művelődést, a szórakozást és járuljanak hozzá az emberek világnézetének alakulásához. Budapesten a Szabó Ervin Könyvtár és az üzemi szakszervezeti könyvtárak hálózata munkálkodik e cél eléréseért.

A XI. kerületben a pártbizottság mellett működő bizottság igyekszik összehangolni a különböző könyvtárak munkáját. Tevékenységüket a Szabó Ervin Könyvtár fiókjának vezetője irányítja. Rendszeresen meglátogatják az üzemi könyvtárakat és szakmai tanácsokkal segítik eredményes működésüket. Tavaly nagyobb vizsgálatot folytattak a tanács művelődési osztályával, hogy felmérjék, hol tartanak a kerület könyvtárai. Akkor azt tapasztalták, hogy sok üzemben még mindig nem törődnek eleget a könyvtárral, a könyveket egyszerűen leltári vagyonnak tekintik. Nem aknázzák ki azokat a lehetőségeket, amelyeket egy jó könyvtár, egy ügyes, találemény könyvtáros jelent az üzemben. Nem igénylik eléggé a közreműködését, pedig a könyvtár a maga sajátos eszközeivel, a műveltebb, szélesebb látókörű emberek nevelésével is segítheti a gyár munkáját. S mert nem érezték eléggé magukénak a könyvtárat, a szakszervezeti költségvetés elkészítésénél, az igazgatói alap elosztásánál sem gondoltak rá.

A vizsgálat óta már egy év telt el. Most újra felkerestünk négy üzemet. Jártunk az *Április 4. Gépgyárban*, a *Beloianisz Híradástechnikai Gyárban*, a *Gamma Optikai Művekben* és a *Kábel- és Sodronykötélgárban*. A különbségek mellett azonnal szembetűntek a közös vonások. Bármelyik könyvtárostól érdeklődtünk, elmondták, hogy a gyárak vezetői, a párt- és a szakszervezeti bizottságok sokkal nagyobb érdeklődéssel figyelik munkájukat, mint korábban.

A négy könyvtár közül egy évvel ezelőtt a *Gamma-gyár* mutatta a legsivárabb képet. A könyvek katalógus nélkül, rendszertelenül álltak a polcokon. Az új kötetek, hiszen tavaly 6 ezer forintért vásároltak új kiadványokat, ugyanígy kerültek a szekrényekbe. A jó szándékú, de szakis-

merettel nem rendelkező könyvtáros nem tudott megfelelő munkát végezni. Kevés volt az olvasó, s nem is gyarapodott a számuk. Ha nem akartak továbbra is a sokat emlegetett rossz példa maradni, tenniük kellett valamit. Az üzem vezetői segítettek is. Főiskolát végzett könyvtáros, *Berceze Józsefné* került ide. Most készíti a katalógust, ami nélkül csak találonra választhatja ki a könyvet a „jó, érdekes olvasmányt” kérőknek. Az üzem vezetői azonban nem elégedtek meg az új vezető kinevezésével. Rendszeresen megbeszélnek vele a gondjait, s nem múlik el hét, hogy a párt-, a szakszervezet vezetői vagy az igazgató ne érdeklődnének, nem kell-e segíteni.

Hasonló gondoskodás kíséri az *Április 4. Gépgyár* könyvtárat. Itt könyvtári bizottság segíti *Erdőhegyi Lajosné* munkáját. Megbeszéljük, milyen új kiadványokkal bővítsék az állományt, s az új könyvekről tájékoztatják a műhelyek dolgozóit. A kulturális bizottság is rajta tartja szemét a könyvtár fejlődésén. A KISZ-szervezet az új olvasók szervezésé-

ben segít. Figyelemmel kísérik, hogy a József Attila olvasószolgálat részvevői továbbra is rendszeresen látogassák a könyvtárat. Így nem csoda, hogy a gyár dolgozóinak több mint ötven százaléka rendszeresen látogat ide olvasnivalóért.

Közös vonása ezeknek az üzemeknek, hogy anyagiakkal is rendszeresen támogatják a könyvtár fejlődését. Felismerték, hogy új könyvek beszerzése nélkül a könyvtár munkája lassanként elsorvad. Az emberek szemmel tartják a kiadók újdonságait és keresik a könyvtárban is. Az új művek vonzzák a régi olvasókat, akik ismerik a könyvtár állományát, hiszen rendszeresen olvassák a köteteket, a régi olvasók pedig kedvet csinálnak azoknak is, akik először keresik fel a kölcsönzőhelyiséget. S ha sokszor keresnek hiába új műveket, lassan elmaradoznak. Így volt ez a *Kábel- és Sodronykötélgárban*. *Ungvári Lászlóné* szomorúan beszél róla. Az új olvasók miatt ugyan ez a létszámcsökkenés nem látszik a statisztikai adatokon, de ő észreveszi, hogy hiányoznak a törzsolvások. Tavaly ugyanis az egész esztendőben „nem jutott” pénz a könyvtár fejlesztésére, csak az év végén kaptak 1700 forint értékben könyveket. Az idén a szakszervezeti kulturális és sportalaptól és az igazgatói alaptól 6 ezer forintért vásárolhatnak új kiadványokat, de ez az összeg is csak fele annak, amit 1958-ban juttattak a könyvtárnak.

A *Beloianisz Híradástechnikai Gyár* vezetői eddig sem voltak szűkmarkúak. 1958-ban 16, 59-ben 20, az idén pedig 22 ezer forintot kap a könyvtár. Meg is van az eredménye: a dolgozók egyharmada rendszeresen olvas. A második negyedévben csaknem negyvenen több mint 14 ezer kötetet vittek ki. Itt inkább az a probléma, hogy a polcokon 2-3-as sorokban állnak a könyvek.

Legjobb eredményről azonban az *Április 4. Gépgyár* számolhat be. Az üzem vezetői sokat törtek, hogyan adhatnának többet könyvekre, hogyan oszthatnák el ésszerűbben és hasznosabban a kulturális és sportalapot. Évek óta volt egy kis ének az üzemben. Legjobb esetben is huszan jöttek el a próbákra és hiába próbálkoztak az újjászervezésével, nem tudták megnövelni a létszámot. A kórus nem vált az üzem kulturális életének jelentős tényezőjévé, mert a szereplésekre nemegyszer 15-16-an jelentek meg. Mivel minden próbálkozás kudarcra volt ítélve, a kórust megszüntették. A tánczenekar vezetőjétől sem sokat tanult az együttes, így aztán elküldték. (A zenekar azóta maga dolgozik, és a KISZ kulturális szemlén is szépen szerepelt.) Az így felszabaduló összeget a könyvtárra költik, s havonta 1200 forintért vásárolnak új könyveket.

A meglátogatott üzemekben, a *Beloianisz-gyár*at kivéve, a műszaki könyvtár vezetője látja el a szakszervezeti könyvtáros tisztjét. Az a tapasztalatuk, hogy a két könyvtár munkájának effajta összekapcsolása általában hasznos, a műszaki könyvek iránt érdeklődők ismerik a könyvtárost és szívesen felkeresik szépirodalomért is. Aki pedig a szépirodalmat kedveli, könnyebben hajlik szavára, ha szakmai ismeretei bővítéséhez ajánl köny-

vet a műszaki könyvtár anyagából.

Ebben a kerületben — mint sok más helyen is — sok segítséget nyújt az üzemi könyvtáraknak a Szabó Ervin Könyvtár fiókja. Bármilyen problémával keresik is fel az itt dolgozókat, soha nem mennek el tőlük tanács nélkül. De azt ők sem győzik, hogy rendszeresen felkeressék a kerület minden üzemi könyvtárát és helyben adjanak tanácsokat. Pedig a könyvtárosok, még a szak-képzettek is, igénylik ezt a segítséget. A négy üzemben elmondották, hogy több támogatást várnak a vasasszakszervezettől, amely főként a függetlenített könyvtárosokkal foglalkozik, de ritkán jut el a társadalmi munkában dolgozó könyvtárosokhoz. Ez a támogatás és rendszeres ellenőrzés forma szerint a budapesti Vasas Központi Könyvtár dolgozója több mint 70 kisüzemi könyvtárat lát el, s nem győzi erővel, hogy azokkal a könyvtárakkal is törődjön, ahol képzett könyvtárosok működnek. A szakszervezetnek kellene tehát valahogy megtalálni a módját, hogy kielégítse a könyvtárosok jogos igényét a rendszeres ellenőrzésre, szakmai tanácsadásra.

A négy üzemben tett látogatás biztató képet nyújt. Minden lehetőség megvan arra, hogy a könyvtárak az eddiginél hatékonyabb eszközökké váljanak az emberek nevelésében. A rendszeres erkölcsi és anyagi támogatás, a szakmai segítség és a dolgozók művelődéséért érzett felelősség segíti a könyvtárosokat még eredményesebb munkához.

Baranyai Ilona